

PROTOCOL MELDCODE KINDERMISHANDELING EN HUISELIJK GEWELD

Meldcode inclusief afwegingskader

INHOUD

Inleiding	3
Verbeterde meldcode met afwegingskader	4
Overzicht wettelijk verplichte stappen	7
Omschrijving van de stappen	8
Vijf afwegingsvragen	11
Stap 5 + monitoren	13
Wettelijke verplichtingen	14
Participatie van kinderen	17
Wat te doen als Veilig Thuis zelf contact opneemt met school	19
Bijlage: Definities en voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure	20
Bijlage: Intern formulier bij signalen huiselijk geweld / kindermishandeling	24

INLEIDING

Vanaf begin 2012 is het voor onderwijsinstellingen verplicht om een Meldcode Huiselijk Geweld en mishandeling te hebben. Het doel van de verplichting is dat sneller en adequater wordt ingegrepen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is per 1 januari 2019 verbeterd en aangescherpt. De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe professionals kindermishandeling signaleren en melden. Er wordt een afwegingskader in opgenomen waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken.

Op het Harens Lyceum zijn Hanneke Boer, Alice Dogterom, Douwine Fokkinga en Amanda Wilms de aandachtsfunctionarissen (AF) kindermishandeling en huiselijk geweld. Dit houdt in dat zij het eerste aanspreekpunt zijn voor docenten die een vermoeden hebben van huiselijk geweld of kindermishandeling bij een leerling. Zij nemen de docent mee in de stappen die gezet moeten worden volgens de Meldcode.

VERBETERDE MELDCODE MET AFWEGINGSKADER

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een afwegingskader opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

In de verbeterde Meldcode is ook de participatie van kinderen opgenomen. Het gaat hierbij om negen actiepunten, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: Meldnormen, Situaties van Onveiligheid en de Afwegingsvragen.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten **moeten** een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

- 1** In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
- 2** In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- 3** Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht **altijd** moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens) gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we disclosure oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit

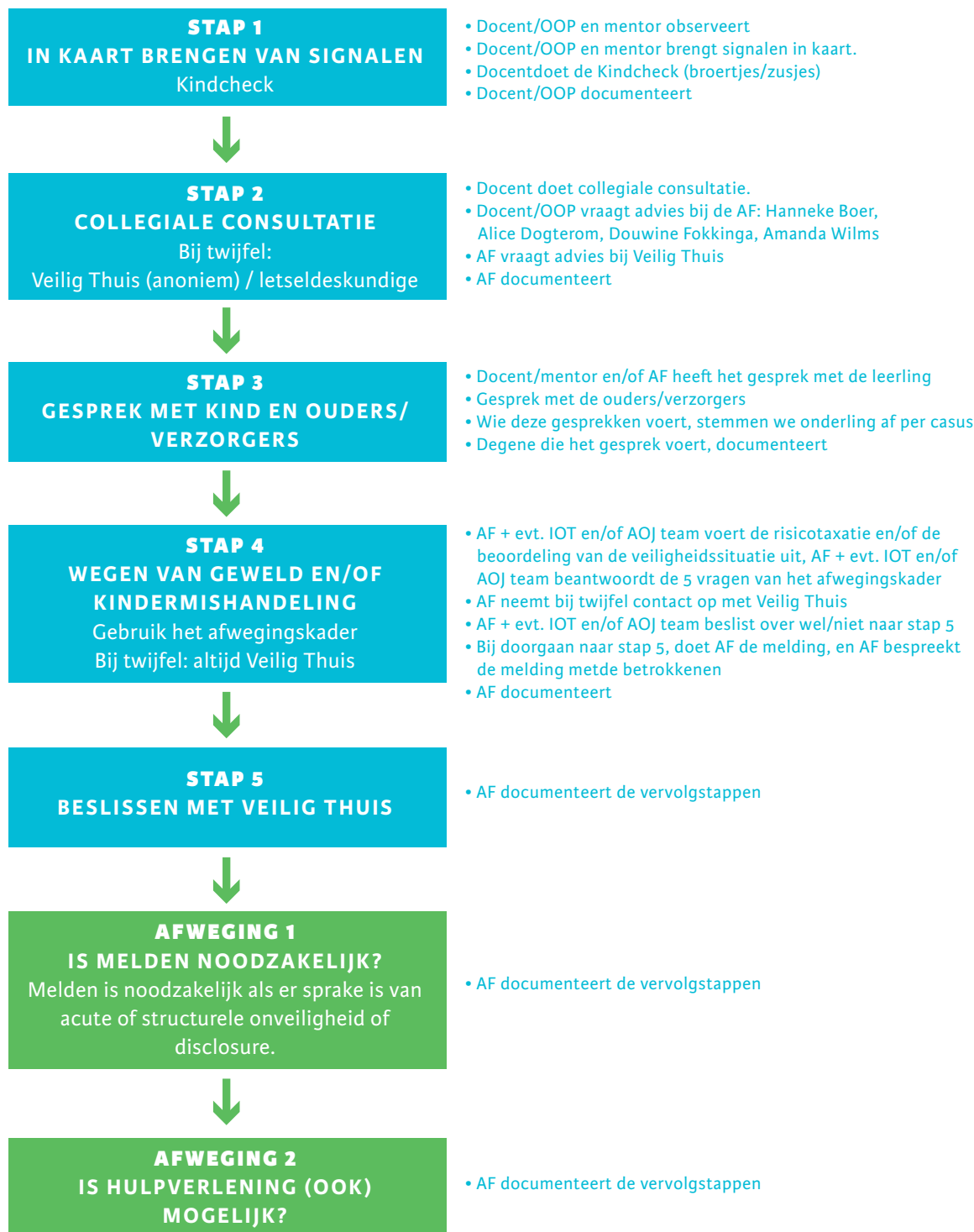
zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen (acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure) zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die je in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

Afwegingsvragen

Het afwegingskader (toe te passen in stap 4), bevat de vijf afwegingsvragen waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

OVERZICHT WETTELIJK VERPLICHTE STAPPEN

OMSCHRIJVING VAN DE STAPPEN

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De mentoren en docenten komen in eerste instantie in actie wanneer er zorgen zijn om leerlingen. Systematische leerlingbesprekingen zijn de basis om alle signalen van docenten over leerlingen te ordenen en te bespreken.

Wanneer signalen wijzen op mogelijke kindermishandeling en/of huiselijk geweld, kunnen er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de leerling risico loopt bij het bespreken van de zorgen met zijn ouders. Dat is vooral aan de orde als er door de leerling rechtstreeks met de mentor of een docent is gesproken over een bedreigende thuissituatie. In zo'n geval gaat de mentor of de docent snel over naar stap 2.

Veel zorgsignalen zijn echter a-specifiek en kunnen naar een diversiteit van problematiek verwijzen. Dan dient het gesprek met de leerling en zijn ouders over het nader in kaart brengen van signalen te gaan. Op grond daarvan beoordeelt de mentor of er aanleiding is om vervolgstappen te zetten.

Concreet:

- Docent, mentor of OOP-er vermoedt huiselijk geweld/ kindermishandeling.
- Docent, mentor of OOP-er noteert concreet waarneembaar gedrag en/of signaal.
- Docent, mentor of OOP-er noteert dit op het formulier:
“Intern formulier signalen huiselijk geweld/kindermishandeling”
- Docent, mentor, OOP-er zet de kindcheck in d.m.v. het invullen van bovengenoemd formulier.
- Indien er sprake is van eer gerelateerd geweld, schakelt de betrokkene direct de AF in en Veilig Thuis.

Stap 2: Collegiale consultatie

Signalen bespreken, zeker als het gaat over huiselijk geweld of kindermishandeling, zorgt voor betere oordeelsvorming en bovendien voor toenemende deskundigheid binnen het team. Het is dus zaak om signalen te delen met collega's. De mentor of de docent consulteert de aandachtsfunctionaris van de vestiging. De ondersteuningscoördinator en onderwijscoördinator worden ook geconsulteerd. Wanneer de signalen bevestigd worden, volgt stap 3. Wanneer de signalen niet herkend worden, worden voorlopig geen verdere stappen ondernomen. Leerling blijft wel in beeld.

De aandachtsfunctionaris kan bij twijfel advies inwinnen bij Veilig Thuis.

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

Na de collegiale consultatie en het eventuele advies van Veilig Thuis, bespreken de mentor en de aandachtsfunctionaris de signalen met de leerling en/of ouders. De leerling wordt volledig meegenomen in dit proces. Hierbij volgen we het formulier "*participatie van het kind*".

Het gesprek met de ouders volgt daarna. De VO-WIJ medewerker of een andere zorgfunctionaris kan ondersteuning bieden bij dit gesprek. Door ouders te informeren over de signalen, te vragen naar de thuissituatie en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, zijn zorgen te verduidelijken, te ontkrachten of te bekrachtigen. Ook kan tijdens een gesprek toestemming worden gevraagd voor bespreking in het AOJ team. Dit is het Aansluiting Onderwijs en Jeugd team die verbonden is aan school. Het overleg binnen het Intern ondersteuningsteam (IOT) kan zonder toestemming van de ouders.

Wanneer het duidelijk is dat dit gezin professionele hulp nodig heeft, wordt dit in dit gesprek besproken. De aandachtsfunctionaris kan de ouders inlichten en advies geven over de hulp die ouders kunnen inschakelen. Wanneer ouders de hulp accepteren en inschakelen, is een doel van de meldcode bereikt.

Op grond van de eerdere afweging kan het gesprek met de ouders achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind of die van anderen.

Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

Wanneer er in stap 3 hulp is ingeschakeld, worden er afspraken gemaakt door AF en mentor, wie dit gezin en de hulp blijft volgen. In het leerlingvolgsysteem wordt een aantekening gemaakt van de ingezette hulp. Daarnaast lopen de aandachtsfunctionarissen de vijf afwegingsvragen door. (zie volgende pagina)

Wanneer er in stap 3 geen hulp is ingeschakeld, volgen de volgende stappen. De aandachtsfunctionaris heeft intern overleg en kan de ondersteuningscoördinator en VO-WIJ medewerker informeren. Gezamenlijk wordt de zwaarte, de aard en de ernst van de vermoedens gewogen. De afwegingsvragen worden doorlopen. De aanwezige kennis en ervaring wordt gebundeld en vormt de basis voor de gezamenlijke aanpak. Bij twijfel wordt Veilig Thuis geraadpleegd. Indien gewenst kan het AOJ team ook ingeschakeld worden om de problematiek nog breder te bespreken en op basis daarvan een gezamenlijke aanpak te maken.

Wanneer er besloten is om een melding te doen, doet de aandachtsfunctionaris dit. De aandachtsfunctionaris bereidt samen met de betrokken docent het gesprek met de leerling en de ouders/verzorgers voor waarin de mededeling wordt gedaan dat er een melding (=registratie) bij Veilig Thuis gedaan wordt. Het gesprek met de leerling en ouders kan los van elkaar gepland worden. Leerling blijft goed geïnformeerd.

VIJF AFWEGINGSVRAGEN

MELDNORM 1

- 1** *Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?*

Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier.

Ja: Ga verder met afweging 2.

- 2** *Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?*

Nee: Ga verder met afweging 3.

Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

- 3** *Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?*

Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis.

Ja: Ga verder met afweging 4.

- 4** *Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?*

Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis.

Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.

MELDNORM 2 EN 3

5 *Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?*

Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.

Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

STAP 5: BESLISSEN MET VEILIG THUIS:

1: *Is melden noodzakelijk?*

2: *Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?*

De melder neemt bij een melding samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door.

AF bereidt onderstaande vragen goed voor voordat ze melden bij Veilig Thuis.

Afwegingskader vraag 3:

Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?

Afwegingskader vraag 4:

Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?

Afwegingskader vraag 5:

Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?

Monitoren

Op het moment dat de meldcode in werking is gezet, brengt de AF de leerling in bij het AOJ team. Op deze manier blijft het kind in beeld.

Bij iedere casus stemt de aandachtsfunctionaris met de mentor af wie met het kind in contact blijft.

- Hoe gaat het nu?
- Is hulpverlening nog betrokken?
- Is de hulpverlening afdoende?

A: Is het kind positief • contact opnemen met ouders. Zijn zij ook positief?

B: Is het kind negatief • meldcode opnieuw doorlopen.

WETTELIJKE VERPLICHTINGEN

Verantwoordelijkheid

In de Meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorloopt. Bijvoorbeeld een docent die de signalen bespreekt met de ondersteuningscoördinator/aandachtsfunctionaris van een school. Daarnaast moet de organisatie in de Meldcode vastleggen wie eindverantwoordelijk is voor de beslissing om wel of geen melding te doen.

Vertrouwelijke informatie + documenteren

- Betrokken docenten gebruiken het intern formulier signalen huiselijk geweld / kindermishandeling.
- De aandachtsfunctionarissen hebben een eigen map met details. Deze wordt niet gedeeld.
- De mentor zet een melding in magister dat de Meldcode gestart is.
- De mentor meldt in magister de genomen stappen zonder details.
- De leerling wordt ingebracht bij het AOJ team. Het AOJ team heeft haar eigen notulen.

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle beroepskrachten die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op beroepskrachten die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Deskundigheid eerge relateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerge relateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eerge relateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke

gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eerdergerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein. De expertise wordt geraadpleegd bij Veilig Thuis Groningen.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

PARTICIPATIE VAN KINDEREN

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

1. Termen

We praten in ons protocol over ouder en kind. Dit wordt in alle stappen expliciet benoemd.

2. Informatie over het proces

De aandachtsfunctionaris geeft informatie aan het kind over:

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien

De aandachtsfunctionaris informeert het kind over wat veilig opgroeien is en draagt dit daarna over aan de hulpverlening.

- Hoe en wie geeft de informatie aan kinderen over hun recht om veilig op te groeien?
- Wat is een normale omgang tussen ouder en kind?
- Hoe gaat u een kind ontschuldigen?

4. Recht op eigen mening

De aandachtsfunctionaris informeert het kind over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De aandachtsfunctionaris informeert en luistert naar de visie van het kind. Als hulpverlening in beeld is zal zij daar ook over in gesprek gaan.

- De mening van het kind over bestaande zorgen.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De mening over voorgestelde beslissingen.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

De aandachtsfunctionaris betreft het kind in de besluitvorming. Op het moment dat we de casus bij veilig thuis gaan melden, vertellen we dit eerst aan het kind en ook aan de ouders. Ook als we niet melden bespreken we dit. We luisteren naar de mening van het kind en leggen uit waarom we het betreffende besluit nemen. De mening van het kind wordt hierin meegenomen.

7. Route bij disclosure

De aandachtsfunctionaris vertelt het kind dat we direct contact op nemen met Veilig Thuis en dat we samen met hun de vervolgstappen bepalen.

8. Steun

Zie kopje “monitoren” eerder in dit document.

WAT TE DOEN ALS VEILIG THUIS ZELF CONTACT OPNEEMT MET SCHOOL

Wanneer Veilig Thuis onderzoek doet naar de situatie van een kind, kan Veilig Thuis contact opnemen met school voor informatie. Houdt hierbij rekening met het volgende:

- Geef nooit direct informatie. Vraag om de naam en het telefoonnummer en bel terug. Op deze manier weet je zeker dat je Veilig Thuis aan de lijn hebt.
- Overleg met één van de aandachtfunctionarissen van het IOT. Naar welke informatie is Veilig Thuis op zoek, welke informatie hebben wij als school, wat kunnen we delen. Is de informatie feitelijk en relevant.
- Je bent als school niet verplicht om informatie te geven aan Veilig Thuis. Wanneer de gezinsvoogd of jeugdbescherming om informatie vraagt, ben je als school wel verplicht. Het advies is om wel informatie te delen met Veilig Thuis. Zorg dat de informatie relevant en feitelijk is.
- Licht ouders en leerling in dat je informatie geeft aan Veilig Thuis. “Ik heb een vraag gekregen van Veilig Thuis en ga onderstaande informatie aan ze geven. Ik geef jullie dezelfde informatie”. Zorg ervoor dat dit feitelijke informatie is.

Indien Veilig Thuis een gesprek wil organiseren op school; houd dan rekening met het volgende:

- Onder 18 jaar moet Veilig Thuis eerst contact opnemen met ouders en aangeven dat ze in gesprek gaan met het kind.
- Op school in gesprek: het is niet veilig als een leerling uit de klas gehaald wordt voor een dergelijk gesprek. Klasgenoten zullen bij terugkomst vragen wat er was. Een gesprek met Veilig Thuis is veelal emotioneel beladen. Zorg voor een werkwijze die daar rekening mee houdt.

BIJLAGE(N)

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie

Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Toelichting

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens) gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

Voorbeelden

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.
- Poging tot verwuring.
- Wapengebruik.
- Geweld tijdens de zwangerschap.
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.

- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.
- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrek of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.
- Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.
- Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.

Toelichting

Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld/onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.

Voorbeelden

- Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.
- Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken.
- Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben.
- Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld.
- Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.
- Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Toelichting

Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-) partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Voorbeelden

INTERN FORMULIER BIJ SIGNALLEN HUISELIJK GEWELD/ KINDERMISHANDELING

Naam leerling: Klas:

Geboortedatum: o Jongen o Meisje o Genderneutraal

Mentor:

Onderwijscoördinator:

Deelnemers aan het overleg:

Dit formulier is ingevuld door: Datum:

ANALYSE VAN DE SITUATIE

Beschrijf de zorgen zo compleet mogelijk:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Wat zijn de concrete signalen (van kind, ouder(s), omgeving) en wie signaleert dit?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Sinds wanneer worden de signalen opgemerkt? Door wie?

Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal?

In welke situaties, op welke momenten?

Is er een aanleiding voor dit gedrag (situatie) aan te wijzen?

Delen anderen deze zorg of dit vermoeden? Zo ja, wie en waardoor?

.....
.....

Zijn er ook signalen van broers of zussen? Bij wie?

.....
.....
.....
.....

Zijn er ook zorgen buiten het vermoeden van kindermishandeling/huiselijk geweld?

Beschrijf deze zo concreet mogelijk.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Welke vragen moeten beantwoord worden?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

*Het Harens Lyceum is binnen Openbaar Onderwijs Groningen onderdeel van het
Zernike College – school voor atheneum, havo, mavo, vbo*

